

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА НААН
ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ПІВНІЧНОГО СХОДУ НААН

Тези доповідей

учасників Всеукраїнської науково-
практичної онлайн-конференції
**«Виклики і проблеми свинарства
України та шляхи їх вирішення»**

(06 травня 2026 року)

УДК 637:636.082.22/.084

Рекомендовано до друку вченою радою факультету технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 22.04.2026 р.)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Світлана УСЕНКО – декан факультету технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор, – голова оргкомітету;

Анатолій ПОЛИЩУК – завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор, – співголова оргкомітету;

Павло ВАЩЕНКО – професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, – відповідальний секретар.

Члени оргкомітету:

Олександр ЦЕРЕНЮК – директор Інституту свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ЛУГОВИЙ – завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва Миколаївського національного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Олександр БОРДУН – завідувач лабораторії тваринництва і кормовиробництва Інституту сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник.

Відповідальний за випуск:

Павло ВАЩЕНКО – професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник

До збірника матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Виклики і проблеми свинарства України та шляхи їх вирішення» ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень технології продукції тваринництва. Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Виклики і проблеми свинарства України та шляхи їх вирішення»: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. онлайн конф., 06 травня 2026 р. Полтава : ПДАУ, 2026. 80 с.

ISBN 978-617-8797-31-7

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЗМІСТ

Акімов О. В., Кольчик О. В., Церенюк О. М. АНАЛІЗ СТАНУ БІОБЕЗПЕКИ У СВИНАРСТВІ	5
Арапакі С. С. ЕНЕРГООЩАДНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГОДІВЛІ СВИНЕЙ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ КОРМОВИХ РЕСУРСІВ	8
Бордун О. М., Халак В. І., Мезенцева Л. М. ПРОДУКТИВНЕ ДОВГОЛІТТЯ ТА РІВЕНЬ ФЕНОТИПОВОГО ПРОЯВУ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ У СВИНОМАТОК ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ ЗАРУБІЖНОГО ПОХОДЖЕННЯ	12
Дєдок І. В., Пелих Н. Л. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК	15
Жданов Д. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ІМУНОКАСТРАЦІЇ КНУРЦІВ У СИСТЕМІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА СВИНИНИ	18
Ільченко М. О., Шаферівський Б. С. ВПЛИВ МЕТОДІВ РОЗВЕДЕННЯ ТА УМОВ УТРИМАННЯ НА ВІДГОДІВЕЛЬНІ ТА М'ЯСНІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ	22
Калиниченко Г. І. ВПЛИВ РІЗНИХ ВАРІАНТІВ СХРЕЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ	27
Крамаренко О. С., Крамаренко С. С. ВПЛИВ ГЕНЕТИЧНОГО ПОЛІМОРФІЗМУ ГЕНА MC4R C.1426 G>A НА ТОВЩИНУ ШПИКУ СВИНЕЙ: МЕТААНАЛІЗ	34
Меженський Г. В. ОПТИМІЗАЦІЯ ДОРОЩУВАННЯ ПОРОСЯТ В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА	37
Мироненко О. І., Фесенко О. Г. ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА	41
Онищенко А.О., Конкс Т.М. ОЦІНКА АДАПТАЦІЙНОЇ ЗДАТНОСТІ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ ЗА ПОВЕДІНКОВИМИ ТА ІМУНОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ	44
Пелих Н.Л. ОЦІНКА ВЗАЄМОБУМОВЛЕНОСТІ СЕЛЕКЦІЙНИХ ОЗНАК У СВИНАРСТВІ	47
Пчельнік І. О., Ващенко П. А. СЕЛЕКЦІЙНА РОБОТА У СВИНАРСТВІ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СЕЛЕКЦІЙНИХ ІНДЕКСІВ ТА МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ МЕТОДІВ	50
Роман Д. С., Ващенко П. А. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ГАЛУЗІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА	53

Саєнко А. М., Пека М. Ю. ГЕН <i>TERT</i> У ФОРМУВАННІ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ СВИНЕЙ	57
Сініцин О.С., Зінов'єв С.Г. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОБІЧНИХ ПРОДУКТІВ ГРЕЦЬКОГО ГОРІХУ У ГОДІВЛІ СВИНЕЙ	60
Сусол Р. Л. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВЕДЕННЯ ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА В УМОВАХ ЛІТНЬОЇ СПЕКИ ЗА РАХУНОК АДАПТАЦІЇ ЕЛЕМЕНТІВ ГОДІВЛІ ТА ГЕНЕТИКИ ДО ТЕПЛОВОГО СТРЕСУ	63
Сьомич П. М., Ващенко П. А. МАРКЕР-АСОЦІЙОВАНА СЕЛЕКЦІЯ РІЗНИХ ВИДІВ ТВАРИН	67
Третьяк Д. В., Пелих Н. Л. ОЦІНКА РОСТУ СВИНЕЙ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ	70
Халак В. І., Бордун О. М., Новохатько Р. О. ВІДГОДІВЕЛЬНІ І М'ЯСНІ ЯКОСТІ МОЛОДНЯКА СВИНЕЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ УГОРСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ЇХ ОЦІНКИ ЗА ІНДЕКСОМ Kh_3	73
Юр'єва К. В., Повод М. Г. ВПЛИВ КНУРІВ СУЧАСНИХ ТЕРМІНАЛЬНИХ ЛІНІЙ НА РІСТ ГІБРИДНИХ НАЩАДКІВ	78

Ільченко М. О.

к. с-г. н., ст. дослідник, завідувач кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького
e-mail mariia.ilchenko@pdau.edu.ua

Шаферівський Б. С.

к. с-г. н., доцент, доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького
*Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна*

ВПЛИВ МЕТОДІВ РОЗВЕДЕННЯ ТА УМОВ УТРИМАННЯ НА ВІДГОДІВЕЛЬНІ ТА М'ЯСНІ ПОКАЗНИКИ СВИНЕЙ

Свинарство відноситься до однієї з основних галузей тваринництва, яка забезпечує населення високоцінними продуктами харчування. Проте пріоритет даної галузі забезпечують господарсько-біологічні особливості свиней, основними з яких є багатоплідність, скоростиглість, інтенсивність росту, низькі витрати корму на одиницю продукції, високий вихід м'яса в туші, а також використання сучасних прогресивних технологій за розумної концентрації промислових потужностей [8].

Основні напрями інтенсифікації галузі свинарства в Україні прив'язані із підвищенням швидкості росту свиней під час вирощування й відгодівлі, збільшенням конверсії корму та виходу м'яса в туші, що в свою чергу узгоджується із використанням спеціалізованих порід, забезпеченням тварин високим рівнем годівлі, належними умовами утримання.

Тому метою даної роботи було проведення моніторингу впливу методів розведення і умов утримання на відгодівельні та м'ясні показники свиней.

Загальновідомо, що ріст тварин має нерівномірний характер і визначається взаємодією спадкових особливостей, інтенсивності обміну речовин, умов утримання та інших чинників. Водночас саме процес росту відіграє ключову роль у формуванні продуктивності та якості одержуваної продукції [9]. У свиней, як власне й інших видів тварин, існують свої

особливості росту, згідно з якими тварини повільно ростуть в ембріональний період і швидко в постембріональний і поєднують високу інтенсивність з тривалістю росту в постембріональний період. Знання цих закономірностей на практиці може бути використано при вирощуванні й відгодівлі свиней.

Однак, крім видових особливостей росту тварин, існують ще й породні та індивідуальні, які забезпечують різну продуктивність тварин навіть за умов їх однакового утримання. Так, в умовах низького рівня годівлі кращі середньодобові прирости мали свині великої білої породи, а за оптимальної і інтенсивної відгодівлі молодняк генотипу $\frac{1}{2}$ (ВБ + ПМ) та $\frac{1}{2}$ (ВБ + Л).

Підвищенню продуктивності свиней сприяє також внутрішньопородний підбір, особливо коли йдеться про тварин однієї породи, але різного походження, що досить часто трапляється при використанні свиней великої білої породи.. Так, підсвинки, одержані за поєднання свиней великої білої породи вітчизняної та англійської селекції, перевищували ровесників великої білої породи вітчизняної селекції за середньодобовим приростом на 5,6 %, на 13 днів раніше досягали живої маси 100 кг за меншої на 5,8 % товщини шпику на рівні 6-7 грудних хребців [4, 5].

За даними досліджень продуктивність відгодівельного молодняка великої білої породи української і данської селекції була встановлена перевага тварин зарубіжної селекції за рядом відгодівельних і м'ясних ознак. Так, свині датської селекції переважали ровесників українського походження за середньодобовими приростами живої маси під час відгодівлі на 5,6 %, витратами корму на одиницю продукції – на 3,95 %, площею «м'язового вічка» – на 8,35 % за значно менших показників товщини шпику на рівні 6-7 грудних хребців – на 9,54 % і віку досягнення живої маси 100 кг – на 4,09 % [8].

Однак, на думку більшості науковців, швидко покращити відгодівельні і м'ясні ознаки свиней можна за рахунок методів схрещування, особливо генотипів, які відселекціоновані за відповідними ознаками продуктивності та добре поєднуються між собою. Численними дослідженнями доведено, що

використання кнурів спеціалізованих м'ясних порід у різних варіантах внутрішньо- та міжпородного підбору поліпшує інтенсивність росту молодняку, конверсію корму й м'ясні ознаки порівняно з чистопородним розведенням [10].

Встановлено, що під час відгодівлі свиней різних генотипів, які поєднували батьківську основу свиноматок французького та кнурів німецького походження, живої маси 100 кг найшвидше досягали потомки кнурів породи ландрас німецької селекції та маток породи ландрас французького походження, а також кнурів породи п'єтрен німецької селекції й маток породи ландрас французького походження, відповідно, за 169,2 і 172,1 доби, тому саме такі поєднання рекомендовано використовувати для виробництва свинини в умовах промислових комплексів [6].

Ефективність схрещування підвищується із збільшенням кількості порід, які використовуються для отримання потомства. Останнім часом в умовах промислових господарств для отримання відгодівельного молодняку використовують здебільшого трипородне й багатопородне схрещування. Багатопородне промислове схрещування у свинарстві базується на використанні двопородних маток з підвищеною життєздатністю і збагаченою спадковістю для схрещування із чистопородними тваринами третьої породи чи двопородними кнурами [7].

Проте використовуючи методи схрещування, як чинник підвищення відгодівельних і м'ясних ознак свиней, слід пам'ятати, що не всі кнури однаково впливають на продуктивність одержаного приплоду. Вважається, що лише 25-30 % плідників поліпшують відгодівельні ознаки потомства, приблизно така ж кількість їх погіршує, а решта (40 %) є нейтральними [11].

Крім методів розведення та ролі батьківської основи на прояв відгодівельних і м'ясних ознак впливає система утримання свиней під час відгодівлі. Встановлено, що відгодівля свиней з використанням вільно-вигульної та традиційної систем забезпечила молодняку свиней не однакові

показники продуктивності. Використання ресурсоощадної, екологічно безпечної системи відгодівлі свиней, в основі якої – випасання тварин на прифермській території з підгодівлею на рівні 30 % від норми, забезпечило одержання вищих показників забійних і м'ясних ознак та кращої якості м'яса порівняно з утриманням тварин у корпусі та годівлею комбікормом. Свині за вільно-вигульної системи утримання мали на 1,7 % більшу масу туші, 3,4 % – довжину півтуші, 23,5 % – площу «м'язового вічка», 1,9 % – забійний вихід, 18,6 % – вміст м'яса в туші і менші показники товщини шпику, масу задньої третини півтуші, вміст шпику і кісток в туші [1, 3].

За даними досліджень встановлено, що при відгодівлі чистопородних свиней великої білої породи, двох- та трьох породного молодняка у приміщеннях різної конструкції, а саме: на суцільній підлозі з природною вентиляцією, на частково щілинній підлозі з примусовою вентиляцією та в ангарі на глибокій незмінній підстилці виявлено, що найвищі показники відгодівельних ознак отримано при відгодівлі свиней, незалежно від походження, в приміщеннях із частково щілинною підлогою та примусовою вентиляцією. Серед свиней різного походження перевага за відгодівельними ознаками належала двопородному молодняку, порівняно із чистопородними тваринами, а також трипородних свиней як по відношенню до чистопородних, так і двопородних [2].

Таким чином ефективність промислового виробництва свинини значною мірою залежить від комплексного врахування генетичних і паратипових чинників.

Список використаних джерел:

1. Березовський М.Д., Гетья А.А., Манько О.А. Поліпшення м'ясних якостей свиней великої білої породи методами внутрішньопородної селекції. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв, 2010. Вип. 1. С. 38–44.
2. Березовський М.Д., Ващенко П.А. Племінна робота з лініями та родинами великої білої породи свиней заводського типу «Багачанський».

Тваринництво степу України. 2022. Т. 1. №2. С. 103-113.

3. Бодряшова К.В. Поєднуваність свиней різної селекції у великій білій породі. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Тваринництво*. 2013. Вип. 1. С. 17-20.

4. Войтенко С., Шаферівський Б. Генотип свиней і його вплив на відгодівельні ознаки. *Вісник Сумського Національного аграрного університету. Тваринництво*. Суми, 2013. Вип. 1(22). С. 26 – 28

5. Волощук В.М. Халак В.І., Замикула В.В. Відгодівельні та м'ясні якості молодняку свиней різного походження за умови використання традиційної технології утримання. *Свинарство*. 2014. Вип. 65. С. 37-43.

6. Гришина Л.П. Удосконалення методів оцінки племінної цінності кнурів-плідників у селекційному стаді. *Таврійський науковий вісник*. Херсон, 2012. Вип. 78, ч. 2 (I). С. 56–61.

7. Максименко О. Ріст ремонтного молодняку свиней породи велика біла та ландрас залежно від умов утримання. *Тваринництво України*. 2005. № 10. С 5-7.

8. Цибенко В.Г., Гришина Л.П., Перетяцько Л.Г. Аналіз відтворювальних якостей помісних свиноматок та визначення ефекту поєднання за схрещування. *Свинарство*. 2021. Вип. 75-76. С. 21-31.

9. Шаферівський Б.С. Продуктивність кнурів спеціалізованих м'ясних порід зарубіжного походження. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв, 2015. Т.2. Вип. 2(84). С. 140–146.

10. Шаферівський Б.С., Ільченко М.О. Аналіз впливу спадковості та закономірностей росту під час вирощування свиней. *ХІМІЯ, БІОТЕХНОЛОГІЯ, ЕКОЛОГІЯ ТА ОСВІТА: Збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15-16 травня 2025 року)*. Полтава, 2025. С. 256–258.

11. Шаферівський Б.С., Ільченко М.О. Поліпшення господарсько корисних ознак свиней великої білої породи методами внутрішньопородної

селекції. *Освіта і наука в умовах викликів і загроз. Внесок молодих вчених в сталий розвиток: збірник матеріалів міжнародної наукової конференції*, м. Київ, 21–22 листопада 2024 р. Київ: НУБіП України, 2024. С. 328–329.

Калиниченко Г. І.
к. с.-г. наук, доцент,
доцент кафедри технології виробництва продукції тваринництва
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ВПЛИВ РІЗНИХ ВАРІАНТІВ СХРЕЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ НА ВІДГОДІВЛІ

Забезпечення населення України якісною м'ясною продукцією вітчизняного походження є одним із пріоритетних завдань аграрного сектору. Вагому роль у вирішенні цього питання відіграє свинарство, яке належить до найбільш скоростиглих і технологічно гнучких галузей тваринництва. Проте сучасні тенденції розвитку свинарства в Україні свідчать про скорочення обсягів виробництва, що негативно впливає на рівень забезпечення внутрішнього ринку продукцією належної якості [1, 6].

Ефективне функціонування галузі потребує активізації наукових досліджень, спрямованих на оптимізацію систем годівлі, удосконалення технологій відгодівлі та обґрунтування економічної доцільності різних виробничих рішень. Особливого значення набуває аналіз і впровадження сучасних підходів до годівлі свиней із урахуванням їхніх біологічних особливостей, віку та виробничого призначення [3].

Свинарство забезпечує виробництво харчових продуктів, що характеризуються високою поживною цінністю та споживчими властивостями, а також формує сировинну базу для низки галузей промисловості. Збільшення обсягів виробництва свинини досягається шляхом інтенсифікації виробничих процесів, зокрема завдяки застосуванню сучасних